

GLAS GORENJKE

ANKETA V SMLEDNIKU IN ZGORNJI LUSI

•GALEB• JE V TOREK POPOLDNE ODPLUL IZ INDIE

Vedno manj nejasnosti

Anketa bo dobila pravno moč, če jo bo potrdil tudi OLO

Priprave za formiranje komun na Gorenjskem so bile že končane. Prav tako je bilo v skupno se je izjavilo da kranjsko območje posameznih komunalnih skupnosti, v krajih pa, medvoško pa 358. Neveljavni glasovnic je bilo 39.

Hkrati s smledniško anketo pa je bila izvedena anketa tudi v Selški dolini, kjer so bili anketirani prebivalci katastrske skupnosti, v krajih pa, medvoško pa 358. Neveljavni glasovnic je bilo 39.

Tudi v Smledniku so se volivci na svojih sestankih in zborih izjavili kam želijo. Vendar pa so pred dnevi poslali na OLO Kranj posebno delegacijo, ki je predstavnike Pripravljalnega odbora zaprosila za dovojenje, da anketa prebivalstvu, ker s pravno odločitvijo niso zadovoljni. Na predlog ljudskega poslanca republike Ljudske skupštine tov. Franca Popita je Pripravljalni odbor dovolil anketo, ki je bila izvedena pretežno nedeljo.

Rezultati ankete so dokaj zanimivi, zlasti če upoštevamo, da so se na zborih volivcev prebivalci izrekli za medvoško komuno, v anketi pa je velika večina ljudi glasovala za kranjsko komuno. V katastrski občini Zapoge, ki vključuje tudi vasi Torevo in Dornice, je glasovalo za kranjsko komuno 55, za medvoško pa 134 prebivalcev; v Hrašah za kranjsko 111, za medvoško komuno 46 ljudi, v katastrski občini Smlednik, ki vključuje tudi vas Valpurga, je glasovalo za kranjsko občino v Valpurgi 104, v Smledniku 154 prebivalcev, za medvoško pa v Valpurgi 68 in v Smledniku 44 ljudi; v Mošah se je izreklo za

•Boji• - „Nova obzorja“ - „Ljudska prosveta“

Na Gorenjskem pa nič!

Mar na Gorenjskem res ni pogojev za izdajanje kulturno-prosvetne revije, ne potrebe po njej?

Pred tednom me je obiskal ve pri politični in kulturni tovaris Zdravko Slamnik, mlad vzgoji delovnega ljudstva na Gorenjskem, ki smo ga zadnja leta lahko srečali v Novih obzorjih, Besedi in Obzorniku, in mi prinesel svojo otroško zgodbico v verzih »Tončkove sanje«, ki je le dni izšla v Novem mestu kot tretja knjiga Trdinove založbe, katero urejuje pesnik in znani slovenski prevajalec Severin Sali, financira pa jo Okrajni odbor Ljudske prosvete Novo mesto. Razen Trdinove knjižnice tudi ustanova tudi dolensko kulturno - prosvetno revijami. Pobudo dolenske Ljudske prosvete je prav gotovo treba pozdraviti kot važno kulturno dejstvo, pozdraviti pa je treba predvsem razumevanje lektih, ki so s sredstvi omoteli izhajanje revije in izdajanje knjig Trdinove knjižnice. Ce pomislimo, da je Dolenska pasivno področje Slovenske, nas je lahko na Gorenjskem sram, da kaj takega še nismo, saj smo danes edina slovenska pokrajina, ki še nima svoje revile: Primorska ima „Borec“, Stajerska »Nova obzorja“, Dolenska »Ljudska prosveta“. Gorenjska pa je še nima, klasi na primer podjetje »Gorenjski tiski stremi tudi za tem, a mu še vedno primanjkuje sredstev, da bi lahko svoje kulturno zamisel uresničil. Prav bi bilo, da bi se nad tem zanimali delavski svet gorenjskih proizvodnih in trgovskih podjetij, ki im pomagali s prisnevkami v tiskovni sklad »Gorenjskega tiska« uresničiti zmisel, ki bo prav gotovo rodila dobre sado-

Prejšnjo nedeljo dopoldan je bil v Domžalah sestanek političnih aktivistov in zastopnikov občin Mengš, Radomlje, Domžale, Lukovica, Blagovica in Moravče, na katerem so konstituirali pripravljalni odbor za formiranje komune in izvolili tri komisije.

Sestanek je otvoril tovarš Troha in pozdravil vse navzoče posebno pa predsednika pripravljalnega odbora Ljubljanske zveze komun in predsednika MLO Ljubljana tovariša Marijana Dermastja, ki je v kratki besedici očrtil naloge iniciativnega odbora in njegovih komisij. Posebno je poudaril, da bo morala komisija za organizacijska vprašanja prav v Domžalah posvetiti vso pozornost teritorialnim razmejitvam in osnovnemu krajevnemu pisarni ter varševem. Predsednik te komisije, ker so tu ti problemi še vedno pereči.

Prva točka dnevnega reda je vprašanja sestavlja 7 članov, bila izvolitev predsednika iniciativnega odbora. Ker so po drugih krajin priprave za komunino komisijo je bila komisija za precej dalje kot v Domžalah in imajo že zdavnaj formirane iniciativne odbore (pristopili so že k razpravam o statusu in organizacijskih vprašanjih, kot so tem ali najnaj), pravzaprav Domžalam ni se Trojane priključilo domžalsko mnogo izbiranja. Izkazalo se je, da so najposobnejši ali trboveljski komuni. Bitno so mnenja, naj o tem odločijo volivci iz Trojan sami. Izjasnilo se je tudi dejstvo, da so tisti, ki so za priključitev Homca in Kamnika v manjšini in da je to popolnoma negospodarsko.

V ponedeljek, 24. januarja, je bil v Domžalah tudi sestanek predsedstva pripravljalnega odbora za formiranje komune na Gorenjskem, ki ga je podal član predsednika OLO Radovljice tov. Blejc. Predsednik teh odborov tvorijo predsedniki teh odborov ter sekretariat. Za predsednika novega odbora pa je bil soglasno izvoljen Boris Lenček, dosenjanji tajnik LOMO Domžale.

Druga točka dnevnega reda

Epilog k „mengeški komuni“

Kje so vzroki za „reakcionarnost“ Mengšanov? Ali Homčani razumejo, zakaj gredo v domžalsko komuno?

Sedaj, ko je že osnovan Pripravljalni odbor za formiranje domžalske komune in so razprave o teritorialnem obsegu v glavnem zaključene, se lahko ozremo nazaj in damo nekaj kritičnih pripombg.

Pred mesec, ko smo prvič začeli razpravljati o komunah, munah smo več ali manj poznamo na dokaj široko »demokratično bazo« in poudarili, da se je v volivcih ustalilo mišljenje,

reč, če se odločamo, oz. izbiramo, moramo imeti nek kriterij, po katerem sodimo in ocenjujemo (konkretno: za neko stvar se odločim takrat, ko spoznamo nekaj).

To nam jasno kaže primer takovane »mengeške komune«.

Prve razprave v Mengšu so bile dokaj živahne — a brez osnovnega, načelnega. Govorilo se je vse vprek, v gostilnah, na sestankih in po podjetjih. Svoja mnenja so dajali funkcionarji in navadni volivci. Produkt vseh teh debat pa je bilo več ali manj enotno stališče: Mengš naj ima svojo komuno!

Kje so vzroki temu? Gotovo je, da politični aktivisti in funkcionarji, ki bi moral biti prvi seznanjeni s problematiko komun, niso znali ljudem jasno in logično prikazati pravih kriterijev, po katerih se naj odločajo.

Treba bi bilo že od vsega začeti prikazati geografsko, zgodovinsko, kulturno, gospodarsko in prometno enotnost tega področja in jasno nakazati nesmiselnost tega, da bi se ta predel ločil na tri komune (mengško, domžalsko in moravško). Seveda tega niso mogli, ker si niti samo niso bili na jasnen in so bili večinom tudi sami za samo mostojno komuno.

Še med in pred zbori volivcev so nekateri aktivisti (ker je živahneje razpravo, posebno zato, ker so odborniki dobili manj zavestno osvojili predlog (Nadaljevanje na 2. str.)

Pogled na del Mengša

bodo volivci sami odločili o tem ali naj pride ta ali ona vas (za)lelik v to ali ono komuno itd. Tega svobodnega odločanja je bilo včasih že kar preveč — oz. bil je na napovedni osnovi. Nam-

nje: a, sedaj se odločamo za to ali bomo samostojni ali pa bomo prišli n. pr. pod Domžale ali pod Kamnik (torej kriterij »pod koga«) — nismo pa takoj razbil je na napovedni osnovi. Nam-

Iz vsebine

Iz dela LOMO Kranj

Ob združitvi »Jelovice« in »Trate«

REPORTAŽA
IZ CERKELJ

Od petka do petka
IZ PARTIZANSKIH
DNEVNICKOV

Sport: Gorenjska »fovšja«
TITANIC
KRIK IZ NOČI

Z ZASEDANJA OLO RADOVLJICA

Ne odlašajmo z ustanovitvijo komun

Popravljen predlog upravno teritorialne razmejitve Gorenjske Sklepanje o delu pripravljalnega odbora za formiranje komun

Delo komisij se bila zaključka

Radovljica, 27. jan. (po telefonu).

Na 21. skupni seji sta oba zabora Okrajnega ljudskega odbora v Radovljici obravnavala poročilo o delu pripravljalnega odbora za formiranje komune na Gorenjskem, ki ga je podal član predsedstva pripravljalnega odbora za formiranje komune na Gorenjskem. Važno delo, ki ga bo pripravljalni odbor moral še pripraviti skupaj s sedanjimi občinskimi ljudskimi odbori pa bo izdelava statutov posameznih občin oziroma komun. Prav tako ne bo lahka sistematizacija delovnih mest za bodoče ljudske odbore.

V svojem poročilu je predsednik OLO tov. Milan Kristan orisal na kratko tudi delo posameznih komisij pri pripravljalnem odboru, ki so zbrane in pripravile vse potrebno gradivo ter stavile tudi nekaj tehničnih predlogov. Pripravljalni odbor je vse te predloge zbral in jih uporabil pri uporabi statutov in pri predlogu upravno teritorialne razdelitve. Prvotni predlog ozemeljske razdelitve je predvideval 10 komun, ker pa so Žirovčani na vsak način vpravljali pri zahtevi po lastni komuni, je pripravljalni odbor odstopil od svojega predloga.

Pripravljalni odbor za ustanovitev komun na Gorenjskem še ne izpolnil vseh nalog, da je dobil pooblaščila na sejah občinskih odborov, vendar je smarjal za potrebo, da obema zboroma OLO Radovljica poda poročilo o pripravljalnem delu. Pripravljalni odbor je svoje delo razdelil na 3 dele in sicer je pripravil predlog upravno teritorialne razdelitve Gorenjske, predlog statuta kranjske komune in predlog statuta okraja Kranj. Važno delo, ki ga bo pripravljalni odbor moral še pripraviti skupaj s sedanjimi občinskimi ljudskimi odbori pa bo izdelava statutov posameznih občin oziroma komun. Prav tako ne bo lahka sistematizacija delovnih mest za bodoče ljudske odbore.

V svojem poročilu je predsednik OLO tov. Milan Kristan orisal na kratko tudi delo posameznih komisij pri pripravljalnem odboru, ki so zbrane in pripravile vse potrebno gradivo ter stavile tudi nekaj tehničnih predlogov. Pripravljalni odbor je vse te predloge zbral in jih uporabil pri uporabi statutov in pri predlogu upravno teritorialne razdelitve. Prvotni predlog ozemeljske razdelitve je predvideval 10 komun, ker pa so Žirovčani na vsak način vpravljali pri zahtevi po lastni komuni, je pripravljalni odbor odstopil od svojega predloga. Pripravljalni odbor je vse te predloge zbral in jih uporabil pri uporabi statutov in pri predlogu upravno teritorialne razdelitve. Prvotni predlog ozemeljske razdelitve je predvideval 10 komun, ker pa so Žirovčani na vsak način vpravljali pri zahtevi po lastni komuni, je pripravljalni odbor odstopil od svojega predloga.

Prvotni predlog ozemeljske razdelitve je predvideval 10 komun, ker pa so Žirovčani na vsak način vpravljali pri zahtevi po lastni komuni, je pripravljalni odbor odstopil od svojega predloga. Pripravljalni odbor je vse te predloge zbral in jih uporabil pri uporabi statutov in pri predlogu upravno teritorialne razdelitve. Prvotni predlog ozemeljske razdelitve je predvideval 10 komun, ker pa so Žirovčani na vsak način vpravljali pri zahtevi po lastni komuni, je pripravljalni odbor odstopil od svojega predloga.

Prvotni predlog ozemeljske razdelitve je predvideval 10 komun, ker pa so Žirovčani na vsak način vpravljali pri zahtevi po lastni komuni, je pripravljalni odbor odstopil od svojega predloga.

Prvotni predlog ozemeljske razdelitve je predvideval 10 komun, ker pa so Žirovčani na vsak način vpravljali pri zahtevi po lastni komuni, je pripravljalni odbor odstopil od svojega predloga.

KATASTROFALNE
POPLAVE

Države zahodne Evrope, zlasti Francijo, je zadeba težka elementarna neatreča. V Franciji je poplavljena več mest in vasi ter so morali s področja Seine, Marne, Rone in Garonne preseliti več tisoč prebivalcev. Reke so na več mestih naraste za približno 7,5 metra nad normalnim vodostajem. Tudi glavno mesto Francije je poplavljeno. Voda je vdria v nekatera mestna predela ob Seini.

VELIKA STAVKA
V ZAHODNI NEMČIJI

V porurškem industrijskem področju je pričelo stavkati nad 800.000 delavcev. V stavki, ki je trajala 24 ur, je sodelovalo 250.000 kovinarjev in nad 550.000 delavcev. Stavka je potekla brez večjih izgredov. — Skupne izgube v proizvodnji zaradi stavke — znašajo 380.000 ton rjavega premoga, 60.000 ton jekla in 40.000 ton surovega železa.

SOVJETSKA ZVEZA PREKINILA VOJNO STANJE Z NEMČIJO

Prezidij Vrhovnega sovjeta je sprejel odlok, da prekine vojno stanje med Sovjetsko zvezo in Nemčijo in vzpostavi med obeoma državama normalne odnose. Ukaz pa priznima, da s tem ne prenehajo mednarodne obveznosti in sporazumi, ki se nahajajo v zvezi s širimi vesilami na vso Nemčijo.

OSEM LET INDIJSKE REPUBLIKE

Prijateljska Indija je v sredo slavila osmo obljetnico razglasitve republike in se pripravlja, da se bo po sklepu svoje najmočnejše politične organizacije — kongresne stranke — načrtno lotila naporov za zgraditev države na socialističnih temeljih. Indijski minister za finance Desmuk je v govoru, ki ga je imel za študente, pozdravil ta sklep kongresa. Dejal je, da je kapitalizem neprimeren za razvoj te države in da je edino sprejemljiv način socialističnih družbenih sistemov.

Ko je Nehru, prvi vodja Kongresa, povabil Tita na obisk v Indijo, da bi se med drugimi udeležil tudi združinske seje v Madrasu, ko bo ta sklep o socialističnem razvoju Indije, je bil v tem izraz največje sorodnosti naporov dveh prijateljskih držav.

Ljudski odbor pred svojimi volivci

Izvlečki iz poročila o delu LOMO Kranj v preteklem letu

Kranj, 28. januarja.

Danes popoldne se bodo sestali odborniki LOMO Kranj, da bi kritično pregledali svoje delo v preteklem letu. Ker delo ljudskega odbora prav gotovo zanima naše bralce, objavljamo nekatere pomembnejše ugotovitve o delu LOMO Kranj v preteklem letu.

Družbeni plan za lansko leto takole: v lanskem letu je bilo je sprejet ljudski odbor v za- v gradnji osem stanovanjskih četku junija, ker je bil zvezni zgradbi, štiri vrstne hiše ter ena družbeni plan sprejet še v marcu, republiški sredi aprila nadzidava. Z dograditvijo teh stanovanjskih zgradb smo pri- dobili v Kranju 59 stanovanj, 2 garsonieri, 3 samske sobe in 6 lokalov. Na Zlatem polju smo dokončali zgradbo provizorija Zdravstvenega doma, ki že služi svojemu namenu.

Ob koncu leta so se pričela tudi dela na novi osnovni šoli v Stražišču, ter so doslej izdelali temelje in deloma obodno obzidje. Vendar so zaradi mraza in nepopolne dokumentacije dela začasno ustavili.

Največ sredstev je bilo upo- rabljenih za komunalna dela; za

gradnjo vodovoda v Stražišču, kjer z delom še nadaljujejo, po- pravljena je bila viseča brv čez Kokro in tudi most čez Savo pri »Planiki«; z ureditvijo Savskega brega bomo morali se počakati zaradi pomanjkanja sredstev. Nadaljevati pa misljivo s temi deli vsekakor še v letosnjem letu.

Tudi sklad za kreditiranje gradnje stanovanjskih hišic je bil v celoti izrabljen. Denar je bil razdeljen med 28 poslicev.

Denar iz sklada za kreditiranje gospodarskih investicij pa je ljudski odbor porazdelil nekaterim manjšim podjetjem na območju mesta, predvsem za na- bavo ustreznih opreme in strojev.

Ko prebiramo poročilo o delu ljudskega odbora v Kranju, je najti med nekaterimi izdatki tudi take, ki morda niso ravno popolnoma utemeljeni. Takih izdatkov je morda le nekaj, ki pa nikakor ne zmanjšujejo naporov in gospodarskih uspehov, ki jih je LOMO dosegel v preteklem letu.

A.

Epilog k „mengeški komuni“

(Nadaljevanje s 1. strani)

o enotnosti. Volivci pa so vztrajali pri svojem. Se več, očitali so aktivistom, da so »šlape«, ker najprej govore tako — potem

se pa odločijo drugače. (Da to kaj slabje vpliva na politično afirmacijo komun, je jasno!) Ni čudno potem, če je prišlo do

zmešnjave na zboru volivcev, ki je končal brez kakega zaključka (pozne so ga zaradi nediscipliniranosti volivcev razveljavili!) Do ponovnega skicanja ali do kake ankete ni prišlo — kar je zopet psihološko in politično malec zgrešeno.

Da se razumemo! Popolnoma jasno je, da je teza o enotnosti edino pravilna, postopek sam na sebi, s katerim so dosegli to e-

notnost, se nam pa ne zdi povsem pravilen. Saj končno bo Mengeš nekako z administrativnim ukrepom (da ne rečemo prisiljeno) vključen v domžalsko komuno,

ker je industrijsko vezan na Jarše in Domžale, ker bo priključen k domžalskemu vodovodnemu omrežju itd. itd.

Občutje, da je velik del ljudi nekega kraja reakcionarno usmerjen in da jih je treba z administrativnimi ukrepami vzgajati, to občutje, ki je v nas ukoreninjeno še iz prvih povojnih dni — je danes negativno! Po vojni je bil pač položaj takšen, da smo morali z močno roko ukrepati in urejati naše življenje. Danes pa zahteva naš razvoj, da vsi državljanji zavestno in razumno spoznavajo in se odločajo za pozitivno — za tisto, kar je v skladu z rastjo naše socialistične dežele.

Ce se tega ne bomo držali, je naše geslo o uvajanju državljanov v samoodločanje in samo-

ključitev v kamniško komuno, čeprav bodo sedaj (zoper z administrativnim ukrepm) prišli v domžalsko.

Na terenu smo ugotovili, da ljudje pravzaprav sploh ne vedo, zakaj bi bilo bolje, da bi se vključili v domžalsko komuno.

Politični aktivisti bi morali — ne resignirano ugotavljati: ljudje so reakcionarni — ampak razložiti, da naj Homec gre k Domžalam zato, ker: kulturno in zgodovinsko teži k Radomljam in Jaršam (domžalska komuna), ker je industrijsko vezan na Jarše in Domžale, ker bo priključen k domžalskemu vodovodnemu omrežju itd. itd.

Občutje, da je velik del ljudi nekega kraja reakcionarno usmerjen in da jih je treba z administrativnimi ukrepami vzgajati, to občutje, ki je v nas ukoreninjeno še iz prvih povojnih dni — je danes negativno!

Po vojni je bil pač položaj takšen, da smo morali z močno roko ukrepati in urejati naše življenje. Danes pa zahteva naš razvoj, da vsi državljanji zavestno in razumno spoznavajo in se odločajo za pozitivno — za tisto, kar je v skladu z rastjo naše socialistične dežele.

Ce se tega ne bomo držali, je naše geslo o uvajanju državljanov v samoodločanje in samo-

Tudi mladi naj odločajo v gospodarskem življenju

Organizacija Ljudske mladine je že pričela ustanavljati svoja vodstva v bodočih komunah.

V nedeljo 23. januarja je bila prva občinska konferenca LMS v Bohinju, ki ji je prisostvovalo 70 izvoljenih delegatov in številni gostje, med njimi ljudski poslanec in predsednik SZDL odbora komune tovaris Albin Jensterle. Konferenca je bila po oceni prisotnih dobro pripravljena, saj so delegati v razpravi razčistili številna prečka vprašanja. Pregled dosedanja dela je pokazal vsestransko aktivnost bohinjske mladine v družbenem življaju.

Mladina je bila pobudnik večine akcij, ki so jih organizirala društva. V Stari Fužin, Bohinjski Bistrici, Srednji vas vse v okoliških vaseh je bila ravno mladina najbolj aktivna v kulturnih društvih. Deležna iz Nomnja, n. pr. peš hujdi v Boh. Bistrico na pevske vaje.

V Nomnju so mladinci pomagali pri gradnji elektrarne, sedaj pa so priskočili na pomoč A.

gasilcem, da bodo čimprej pravili svoj dom, kjer bo tudi mladina dobila svoj prostor. Med letom je mladina iz bohinjskega kota odkrila tudi dve spominski plošči.

Na konferenci je bila tudi obširna razprava o komunah, zlasti je mladino zanimala bohinjska. Sklenili so, da se bo moralna mladina še bolj posvetiti obravnavanju gospodarskih vprašanj bodoče bohinjske komune in posameznih vasi, ki bodo v tej komuni.

Mladinsko vodstvo za Gorenjsko

16. januarja so se zbrali v Kranju člani Okrajnega komiteja LMS Kranj in Radovljica na skupnem plenumu.

Oba predsednika dosedanjih komitejev sta poročala o stanju na terenu in o volitvah v nova mladinska vodstva. V radovljškem okraju je delo organizacije v preteklem letu nekoliko napredovalo. Okrajno vodstvo v Kranju pa je bilo nekoliko šibko in zaradi tega je bila tudi pomoč terenu premajhna.

Oba komiteja sta se izrekla za združitev, nakar so prisotni izvolili 9-člansko predstavitev. Okrajnega komiteja LMS za Gorenjsko, katerega predsednik je Slavko Zalokar, sekretar pa Marjan Rožič. —an—

Obvestilo našim bralcem!

KOT V PREJŠNJIH STEVILAH NAŠEGA LISTA, OPOZARJAMO CENJENE NAROČNIKE IN BRALCE »GLAS GORENJSKE« TUDI TOKRAT, DA BOMO PRIHODNJI STEVILI NAŠEGA LISTA PRILOŽILI POLOŽNICE, TAKO BODO NAROČNIKI — CE BODO ZELELI SODELOVATI V VEĽIKEM NAGRADMENEM ŽREBANJU NAROČNIKOV, KI BO V ZAČETKU MARCA — LAJKO PLACALI NAROČNINO ZA LETOSNJE LETO PO POLOŽNICAH.

KOT V PREJŠNJIH STEVILAH NAŠEGA LISTA, OPOZARJAMO CENJENE NAROČNIKE, BRALCE IN PRIJATELJE NAŠEGA LISTA, DA SMO V MESECU JANUARJU — MESECU »GLASU GORENJSKE« USTANOVILI PODRUŽNICE NAŠEGA LISTA IN TO:

NA JESENICAH, PRESEROVA CESTA 21 — (URADNEURE OB TORKIH IN PETKIH OD 8. DO 10. URE). POVERJENIK NAŠEGA LISTA STA TOV. FRANC ZVAN IN POLDELAGA.

V SKOFJEM LOKU SO PROSTORI NAŠE PODRUŽNICE V FISARNI PODJETJA »TRANSTURIST« (PRED POSTO). — URADNE URE: OB TORKIH OD 11. DO 13. URE IN OB PETKIH OD 15.30 DO 17.30 URE.

V RADOVJLJICI, NA GORENJSKI CESTI ST. 15 (SOB. ST. 14), OB PONEDELJKIH IN PETKIH OD 15. DO 17. URE. POVERJENIK NAŠEGA LISTA JE VIDA VOLC.

V MEDVODAH SO PROSTORI NAŠE PODRUŽNICE V STAVBI OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA (MATIČNI URAD). — ZAENKRAT VSAK PONEDELJEK OD 15.30 DO 19.30 URE.

NAPROŠAMO CENJENE BRALCE, DA TO UPOŠTEVAJO IN SE POSLUŽUJEJO PODRUŽNIC, KI POSREDUJEJO: MALE OGLASE, OBJAVE, REKLAME, ČESTITKE, NOVE NAROČNIKE ITD.

Kuomintangovcem pa obljubljajo, da jih bodo evakuirali z teh otokov pod varnim okriljem ameriškega brodovja.

Ostra reakcija kitajskega predsednika vlade Ču En Laja na to ponudbo in ameriško reakcijo na to kitajsko reakcijo, nam dokazujeta, da se položaj bo tako lahko razvijal. Cu En Laja izjava, da kitajski narod mora osvoboditi Formozo, na drugi strani pa Eisenhowerova poslanica o Formozu je v celini.

Formozo in otoče pred morebitnim napadom s celine, od tod tudi lansko leto sklenjeni ameriško - kuomunitanski obrambni sporazum.

Počasi je sicer začela slabiti misel, da bi ponovno »osvobojali« celine — posebno pri tistih, ki le malo realne glede na položaj — vendar nihče ne misli, da bi prepustil Formozo in bližnje Peskadorsko otoče celinski Kitajski. Zakaj? Zato, ker igra to otoče v ameriških vojaških načrtih izredno pomembno vlogo, ker se od tu obvlada strateško zelo pomembna področja. Ni slučaj, da so Japonci (ki so osvojili Formozo in Peskadorsko otoče že leta 1895 v japonsko - kitajski vojni), med drugo svetovno vojno te otoke zelo močno utrdili in so imeli na njih izredno močne pomorske in letalske baze. (Baza v mestu Mako na otoku Hoko — največji od 48 Peskadorskih otokov — je bil n. pr. med največjimi japonskimi bazami na Pacifiku.) Ce bi dobila Formozo LR Kitajska, bi torej nastala občutna vrzel v vojaškem obroču, ki ga snujejo Amerik, okrog vzhodnega bloka in ga imenujejo tudi »sanitarni kordon«.

Zato ni čudno, da se je v teh »zmernejših« krogih poročila misel, naj bi ta nasprotja rešili z delitvijo Kitajske na dva dela — na celinski Kitajsko in na Formozo s Peskadorskimi otoki vred, ki naj bi ostali Cankajšku in tako posredno Ameriki. Za nagrado LR Kitajski — ce bi seveda pristala na to rešitev — ponujajo otoče Tačen, Macu in Kvemoj.

Britanska diplomacija si zelo prizadeva, da bi zblížala ta nasprotna gledišča in zastopalo pomiritev, ker bi se na tistih tudi samu lahko izvlekli iz nerodnega položaja, ker je sedaj priznava obe Kitajski. To pa je trenutno tudi najrealnejša rešitev, ker kakorkoli so zahteve LR Kitajske po Formozu res upravičene, da bi zblížala tudi smernejsih krogov poročila misel, naj bi ta nasprotja rešili z delitvijo Kitajske na dva dela — na celinski Kitajsko in na Formozo s Peskadorskimi otoki vred, ki naj bi ostali Cankajšku in tako posredno Ameriki. Za nagrado LR Kitajski — ce bi seveda pristala na to rešitev — ponujajo otoče Tačen, Macu in Kvemoj.

Slavko Beznik

Ljudje in dogodki

Nova vojna - ali pot k pomirilu?

Pereči problemi Daljnega Vzhoda ta teden v ospredju

Tačensko otoče, otoče Macu in Kvemoj zastonj isčeš po zemljevidih. Se v leksikonu ne najdeš teh imen; niti v najnovišem Websterjevem geografskem leksikonu ne niti v »velikem Herderju«. To so otočki in skupine otočkov, z katerimi je do predkratkim malokdo vedel, ki pa so čez noč postali predmet razgovorov in ugibanj, kajti na njih se trenutno odloča usoda miru v Aziji in na svetu sploh.

Kot da bi pogledal skozi površino steklo, so se naenkrat pojavili na zemljevidu Tačenski otočki, Macu, Kvemoj in vsi ostali, ki leže v formoški ožini. Začelo se je pred tednom dni, ko so se čete LR Kitajske izkrcale na Jikjangšanu — malom otočku v skupini Tačen — ki so ga branili čankajški vojaki — in ga zasedle. Hkrati s tem se je povečala aktivnost obeh kitajskih armad, one s celine in kuomintangovcem v Formoze in bližnjih otokov. Kar pa je še važnejše, s tem se je do skrajnosti zaostriло vprašanje, kdo sploh predstavlja Kitajsko.

To vprašanje se je postavilo takoj po zmagi kitajske revolucije 1949. leta, ko se je zrušil kuomintangski režim kot trhla streha. Ostanki vojske s Cankajškom na čelu so se zatekli na Formozo — otok, ki je 115 morskih milj oddaljen od Kitajske celine. Prav tako so se čankajške sile obdržale tudi na nekaterih drugih otokih, ki

Gospodarska utemeljenost naj odloči

Združitev „Jelovice“ in „Trate“ narekuje pomanjkljito surovinsko zaledje

Veliko naporov vlaga naša država, prav posebno zadnja leta, za stabilizacijo našega gospodarstva. Ti naporji se zlasti kažejo v uređitvi naše lesne industrije. V prvih povojnih letih smo izvalili ogromno lesa v inozemstvo, precej večje pa smo ga tudi uporabili doma. Lesne zaloge so se tako krile iz leta v leto in primerni smo bili posvetiti izčrpavanju naših gozdov največjo skrb in pozornost. Začeli smo načrtno zmanjševati žagarske obrate, ki so po vojni rasli kot gobe po dežetu, ker niso imeli zagotovljene zadostne količine surovin in tudi pri izvozu smo napravili temeljite spremembe.

Na Gorenjskem smo prav takoj zaprljali nekaj žag in tako ustvarili pogoje za realno izkorisťanje naših lesnih zalog. Tudi v Škofji Loki je še sedaj nepravilno razmerje med lesnimi zalogami in zmogljivostjo predelave lesa, kjer so 3 lesne industrijske podjetja: »Jelovica«, »Trate« in lesni obrat »Gradis«. Vzkrjevanje tega nesporazmerja se vleče že od aprila lanskega leta, ko je OLO načel to vprašanje.

Delovanje omenjenih podjetij je zadnja leta zaradi pomanjkljivosti surovin znatno otežkočeeno in to v taki meri, da se najresnejšje postavlja vprašanje obstoja teh podjetij, ker je žagarska zmogljivost »Jelovice« in »Trate« že presegla svoje naravno surovinsko zaledje. Vse dosedanje ugotovitev, tako strokovnjakov kot raznih komisij so bile enotne, da je treba polnojarmenske kapacitete v Loki zmanjšati. Ce hočemo to storiti, je nujna združitev podjetij »Jelovica« in »Trate«, kar ni le trenutno opravičljivo, temveč bo tudi v prihodnosti obrodilo dobre rezultate.

Kaj bomo dosegli z združitvijo omenjenih podjetij?

Sedanje polnojarmenske kapacitete se bodo znižale od 25 tisoč m³ letne predelave lesa na približno 14.000 m³, kar ustreza dejanski potrebi. Tudi žili tudi delavsko upravljanje, kar bi koristilo razvoju podjetij in način proizvodnje bi se

tja in politično utrdilo delavske vrste obeh kolektivov.

Da je združitev obeh podjetij smotrno nam kaže tudi pregled surovinskega zaledja bodočega podjetja po občinah in bodočih komunah, za razdobje 1952 do 1962.

Občina	drž. sektor	zaseb. sektor	hlodovina v m ³
Besnica	—	650	
Cerknje	—	900	
Gorenja vas	420	600	
Kranj	6	50	
Mavčiče	—	150	
Naklo	250	1.750	
Poljane	30	1.100	
Predoslje	30	250	
Seča (del)	100	900	
Smednik	110	250	
Sovodenj	110	700	
Senčur	20	400	
Škofja Loka	25	350	
Zminec	150	700	
Zabnica	20	250	
Ziri	—	700	
Skupaj:		1.271	9.700

Iz prikaza je razvidno, da je naravna surovinska osnova sko-

Obratni DS niso izpolnili vseh nalog

V Železarni razpravljajo o novih pravilih podjetja ter o poslovnikih dela osrednjega in obratnih delavskih svetov

Razen o novem tarifnem pravilniku razpravljajo v Železarni na Jesenicah tudi o novih Pravilih podjetja in v zvezi s tem o poslovnikih dela osrednjega in obratnih delavskih svetov ter o disciplinski in materialni odgovornosti delavcev in uslužencev.

Zadnja pravila podjetja je izda obratni DS še niso odigrali da se Direkcija črne metalurštiste vloge, ki jim je bila nagnjena. Še vedno preveč so v jeseniški Železarni že obnavljajo razna drobna in pripravili osnutek novih pravil, ki obsegajo sedem poglavij z okoli 65 členi. Na enem prihodnjih zasedanjih pa bo DS o njih razpravljal. Med drugim je v osnutku nakanano delo in naloge da obratni DS še niso odigrali organov delavskoga upravljanja, organizacija podjetja, dolobča delovnih odnosov, postopek pri sprejemanju gospodarskega plana itd. Prav tako je s posebnimi členi Pravilnika določeno, da mora delavski svet Železarne sprejeti še ustrezne poslovne dela osrednjega in obratnih delavskih svetov ter poslovnik o disciplinski in materialni odgovornosti delavcev in uslužencev.

O tarifnem pravilniku, kakor tudi o poslovnikih v Železarni živahnno razpravljajo na številnih sestankih in sejah delavskih svetov. Sprejeli so tudi več pripombe, ki pa niso takega značaja, da bi v bistvu menjale pravila. Nekateri so predlagali, da bi bilo treba bolj določiti naloge vodij in grupnih vodij. Sindikalni odbor podjetja je trikrat razpravljal o novem pravilniku in dal nekaj manjih pripombe. Med drugim je predlagal, naj da delavski svet pravila v razpravo še pred sprejetjem. Nekateri člani upravnega odbora so predlagali, da bi nov delavski svet Železarne imel le 65 članov, ker bi bil na ta način gibčnejši in bi laže obravnaval posamezne probleme. Sindikalni odbor pa je nasprotnega mnenja in predlagal, da bi imel delavski svet še nadalje 101 člana; odbor je predlagal tudi parlamentarni način volitev novih članov DS, tako da bi pri vsakih volitvah izmenjali le tretjino članov.

Posebno poglavje razprav obsegajo obratni delavski svetovi. Ker je to novost, ki so jo najprej uvedli na Jesenicah, je v zvezi z njimi še mnogo nerazčlenjenih vprašanj. Prav teh se je ljudje spraševali, zakaj je treba preurejati hotel, ki je že večkrat zatre-

raj v celoti v rokah nedržavnega sektorja. Zato lahko računamo z največ 80 odstotki teh surovin, medtem ko jih približno 20 odstotkov ostane na poddelju za lokalno potrošnjo.

Gospodarska analiza torej kaže, da je združitev podjetja podjetju popolnoma utemeljena. Edino tako lahko namreč omogočimo nadaljnji razvoj lesne industrije v Loki. Da ima ta lesni kombinat res dobre perspektive nas prepričuje tudi zamisel o bližnji preselitvi Tovarne furnirja iz Bodovlj v Loko, saj tovarni že sedaj primanjkuje surovin.

Dosedanje razprave v obeh kolektivih o združitvi pa žal niso šle v tej, edino pravilni smeri. Kolektiva sicer nista poznala podrobnih gospodarskih a-

Iz Medvod o MOSTU...

O starem lesenem mostu čez Soro je bilo že veliko napisanega. Toda vse zmanj. Kaj pa zdaj, ko se je podrl? Na odboru so sklenili, da bodo letos postavili novo brv na mestu sedanega, za silo »zakrpanega« mostu. To bo stalno kar lep kupček denarja.

Se nekaj v zvezi z mostom. Na koncu mostu pri občinskem poslopju je nastalo nekako zbirno mesto za odpadke. Kar precejšen kup se jih je že nabolj, zlasti poleti »prijetno« diši v tej bližini. Deske z napisom »Smeti odlagati je prepovedano«, so pa otroci menda z veseljem lansko poletje uporabili za splav. — Morda bodo kmalu dobili nove?

J. Podobnik

„Korotan“ preurejajo

Najsdobnejši lokal na Jesenicah naj bi že služil svojemu namenu

Pred nedavним so postavili del v izgubo in so morali pred hotelom »Korotan« na Jesenicah ogrojati in začeli dovajati gradbeni material. Ker je hotel že dobra dva meseca zato, se je ljudje začudeno spogledovali, nekateri pa pomenljivo nasmihal, saj vede, da je hotel zaprt, iz drugih vzrokov in ne zaradi generalnega čiščenja, kakor so jim pojasnili na majhen listku v enem izmed oken. Govori se že, da se je v času, ko je hotel zaprt, izmenjal vodstvo in da ga bo v kratkem prevzel nov upravnik, ljudski odbor mestne občine pa skrbno hrani svojo proračunske rezerve, da bo z njim pokril pri menjkljaj.

Ob vsem tem se ljudje spraševali, zakaj je treba preurejati hotel, ki je že večkrat zatre-

naliz in sta mislila, da se za združitvijo skriva želja enega podjetja, da bi uničilo drugega. Z gesli: »Mi ne gremo »pod...«, sta kolektiva zanemarila razpravo o dejanskem gospodarskem položaju.

Položaj se je že bolj zamenjal, ko se je pojavilo vprašanje, kdo bo ustanovitelj novega podjetja. Ustanovitelj bi bil rad na eni strani LOMO v Škofji Loki. Vendar se vsi odgovorni gospodarski organi zelo ogrevajo, da bi bil ustanovitelj novega podjetja kmetijske zadruge tega področja. To zamisel je tudi kaj lahko utemeljiti! Ce bi bila ustanovitelj podjetja zadruge, bi podjetju odpadka skrb za surovine, ker bi se zadruge obvezale za dobavo hlodovine, kar bi omogočilo podjetju nemoteno proizvodnjo. Mobilizirali bi na ta način tudi tiste surovine, ki bi sicer ostale nelikorislene ali pa bi jih prodali drugam. Ce bi imelo podjetje zadružno obležje, bi imelo tudi druge olajšave. Po letošnjem zveznem družbenem planu bi bilo ovsobojeno plačevanja zveznega davka in tudi plačevanja obresti na osnovna sredstva. Tako bi ostala podjetju precejšnja sredstva, s katerimi bi lahko skrbelo za modernizacijo obratov, ki je nujna. Zato bi v naslednjih nekaj letih lahko ustvarili v Loki modern lesni kombinat z novimi stroji in napravami.

Vsa dosedanja utemeljevanja težko vzdrže kritiko in jih je nemogoče utemeljevati s kakršnimi kolik drugimi »željam«.

Povsem vseeno je namreč, kako se bo novo podjetje imenovalo (ali bo šla »Trata« pod »Jelovico« ali obratno). — Prav tako je tudi vseeno, kdo bo novi direktor, komercialni vodja itd. (vseeno, kar se imen tiče — vendar ne sposobnosti). Osnovno je, da bo po združitvi podjetij omogočen nadaljnji razvoj v korist celotnega, še prav posebno pa našega gospodarstva.

I. Ausec

Ob zaključku nagradne ankete

Bralci so nas ocenili takole

Na anketo, razpisano v 2. letnem številki našega lista, smo dobili presestljivo mnogo odgovorov. To kaže, da se bralci zanimajo za svoj list. Koš nasvetov, ki smo jih dobili in ki jih bomo tudi kar se največ da upoštevali, nam bo pomagal še bolj popestriti naš list in ga še bolj približati bralecem.

Nekaj pa je želja, ki se krije. Medtem ko nekateri zavajajo rubriko »Gibanje prebivalstva« in celo priporočajo, naj se razširi, se drugi nad njo ne navdušujejo preveč in menjajo, da ne bi škodilo, če bi se ukinita. Zato smatramo, da bo najbolj pametno, če gibanje objavljamo tako kot doslej, da ga pa objavimo, če ga, če pa ne pa tudi prav, da torej izide če izide, kot med vojno »Pavilona«. Prav tako je več mnenj o tem, ali naj bi izhajal radio program ali ne. Medtem ko se nekateri zavzemajo, naj bi ga objavljali še bolj podrobno kot doslej, so drugi sploh proti objavljanju. Sklenili smo, da bomo pač objavljali program v istem obsegu, kot smo ga objavljali doslej, razen tega pa smo na splošno željio bralev skleniti, da bomo doslej redno objavljali tudi izide žrebani državne loterije.

Na željo udeležencev ankete smo že v prejšnji številki uvedli novi rubriki: Tedenski notranjopolitični pregled in pa »Ljudje in dogodki«.

Mnogi želijo tudi, naj bi se razširila rubrika »Družinski posmenki«. Poizkušali jih bomo ugoditi. Seveda vsem hkrati ne bomo mogli, kajti želje so različne. Nekdo si želi v tem kontekstu več drobnih nasvetov in kniharskih receptov, drugi spet več nasvetov za vzgojo mladih. Zgleda, da bomo najprej lahko ustregli stednjim, kajti že v prihodnji številki bomo začeli z objavljanjem serije člankov o vzgoji mladih. Seveda pa pri tem ne bomo pozabili tudi na tiste, ki si že ostali drobnih nasvetov in pa dobrin v cenenih receptov.

I. Ausec Gledate podlistkov si udeležencev

Uredništvo

Zadružne hranilnice in kmetijstvo

Zadružna org. v kranjskem Hranilno - kreditni odseki pri okraju obstoja od leta 1890. Iz KZ smejo izdajati za posojila do 40 odstotkov skupnih vlog. Posameznu prosilcu smejo posoditi največ 30.000 din. Ta vsota je razmeroma majhna. Tako je bilo izdanih zelo malo posoil.

Lani so kmetijske zadruge ustanovile skupno zadružno hranilnicu in posojilnico v Kraju. Tako imajo danes KZ Kranjskega okraja v svojem denarnem zavodu vloženih 31 milijonov 800 tisoč din kratkoročnih in 42.700.000 dolgoročnih kreditov. Ta denarna sredstva zadrug in članov se lahko sedaj mnogo smotrine izkoristi kot prej. Od aprila lanskega leta je bilo zadragam in

ugodnimi pogoji. Zadružni denarni zavodi morajo biti sposobni opravljati za zadruge svojega področja vso kreditno službo, zbrati vsi prosti sredstva in namenske sklade, odravljati obratne in investicijske kredite.

Naše hranilnice in posojilnice naj se organizacijsko in finančno tako razvijejo, da bodo lahko lastna in dodeljena denarna sredstva uspešno in hitro dodeljena kmetom. Stanje bo zavodljivo šele takrat, ko bo kmetijski proizvajalec lahko dobil ob vsakem času posojilo za reprodukcijski material, dobra semena, umetna gnojila, kakor tudi za investicije.

Prav bi bilo, da bi bila KZ resnično posrednik med proizvajalcem in potrošnikom tudi za

Poslopje OZZ v Kranju, kjer ima prostore tudi zadružna hranilnica

članom dodeljeno preko zadružne hranilnice in posojilnice 52.000.000 kratkoročnih in 1 milijon 700 tisoč dolgoročnih posoil.

Investicije v kmetijstvu so tako velike, da ta sredstva omogočajo skromen začetek pospeševanja kmetijske proizvodnje. Prva in osnovna naloga hranilnice in posojilnice je požiralno pohvaliti mladino, ki je med vlagatelji največ. Vloga na enega kmečkega mladince znaša povprečno več kot 1000 din.

GLAS GORENJSKE

Od petka do petka

Sprejemanje
družbenih planov

Spet je minil teden, poln dogodkov v našem notranjopolitičnem življenu. V četrtek, 27. januarja je zasedba Ljudske skupščina Ljudske republike Slovenije že pretrsati letosjni tržbeni plan. Ker pa je bil plan že dodata obdelan na zasedanjih gospodarskih odborov obeh zborov, zgleda, da skupščina z njim ne bo imela preveč dela.

Prav tako kot v Sloveniji, razpravljajo o družbenih planih tudi po ostalih republikah. V Makedoniji je skupščina, ali kar Makedonci imenujejo Narodno sobranje, družbeni plan že sprejela, prav tako tudi skupščina Bosne in Hercegovine. Ostale republike bodo sprejeli plan še do 1. februarja, najkasneje pa prve dni prihodnjega meseca. Vsi družbeni plani republik predvidevajo precejšen porast tako industrijske kot kmetijske proizvodnje. V Srbiji bo letos porasta proizvodnja za 12%, v Esvrski za 8%, v Makedoniji pa celo za 29% in v Bosni in Hercegovini za 34,9%, kar kaže, da ti republike naglo stopata po poti svojega gospodarskega razvoja, za Bosno pa je ta odstotek tako visok tudi zato, ker bodo v letosnjem letu začele obravnavati nove kapacitete predvsem težke industrije.

V preteklem tednu je praznovala Zveza sindikatov Jugoslavije 10-letnico svoje obnovitve. V dneh od 23. do 25. januarja 1945. leta je bil namreč v Beogradu sestanek sindikalnih delavcev iz vse domovine — osvobojenie in neosvobojene — in ta sestanek je prerasel v nekakšen ustanovni zbor Zveze sindikatov, ki so se obnovili na osnovi revolucionarnih tradicij predvojnih delavskih sindikatov, ki so bili zaradi svoje napredne dejavnosti v stari Jugoslaviji kaj kmalu tudi prepovedani.

Ta teden se je šele zvedelo, kako porazno majhna je bila pravzaprav letosnja žetev pšenice. Povprečni hektarski donos ni znesel nič več kot 7,5 stotov, ali 5,8 stotov manj kot lani. Svetenja je bila pri tem najmanji prizadeta, saj se je hektarski donos zmanjšal le za 1,5 stota na ha. Skupno pa se je zmanjšal pridelek pšenice v Jugoslaviji kar za milijon ton, kar je pa občutna številka. Forsbiti bomo morali precej deviznih sredstev, da bomo lahko nadkandidati tudi pričakovanju z uvozom. Vendar je uvoz že zagotovljen in moka, oziroma pšenica že prihaja v našo državo. Skupno bomo letos uvozili 1 milijon 300 tisoč ton pšenice. Ker pa se je zmanjšal tudi pridelek koruze, in sicer za 840.000 ton, se je zmanjšalo tudi število pitanih prasičev, posledica tega pa je — pomanjkanje maščob. Seveda to ni znak za alarm! To je samo znak, da bo treba porabiti nova devizna sredstva, da se nabavi iz inozemstva toliko maščob, da jih bomo imeli dovolj. Tudi uvoz maščob je že zagotovljen in je prva posiljka že ta teden prispevala na Reko. Uvozili bomo okoli 5.000 ton maščob.

Afera Djilas-Dedijer je ta teden prišla do logičnega konca. Pred beograjskim okrožnim sodiščem se je zaključila razprava proti temu dvema človekom, ki sta se moralna zagovarjata zaradi širjenja sovražne propagande. Ob tej priliki je bil Djilas obsojen na leto in pol zapora pogojno za dobo treh let. Dedijer pa na pol leta zapora pogojno za dobo dveh let. Navedeni primer jasno kaže, kako daleč se lahko spozabi človek, ki je izgubil smisel za razlikovanje poštenosti in nacionalnega ponosa od laži in narodnega izdajalstva.

—sb

DRUŽINSKI POMENKI

Da bo gostom prijetno

Ob raznih družinskih ali pa zdaj pa je vse to preprosteje, in nože, na levo pa vilice. Pri-tudi drugih praznikih radi po-praktičneje in dostopnejše vsem vabimo svoje prijatelje na ko-gospodinjam. Keramika, prti in kom-sijo ali večerjo. Taki obisk nam nudijo prijetne urice razvedri-la in veselja, le gospodinja jih pogosto pričakuje s skrbjo.

Kako tudi ne? Sestaviti mora okusen jedilnik in poskrbeti, da se bodo v njenem domu gostje čim udobneje počutili. Pazljivo pripravljena miza zahteva precej spretnosti, saj mora biti vse, kar bomo postavile nanjo, skla-dno, vzbuditi mora v nas ob-čutek nevsiljene harmonije.

Včasih so razstavljal povabljencem svoje srebro in kristal, stran krožnika položimo žlico

na nože, na levo pa vilice. Pri-bor za pecivo, krema in kom-pot razvrstimo nad krožnikom tako, da je nožev ročaj na desni, ročaj vilice na lev, ročaj male žličke pa spet na desni strani. Na levo stran pribora položimo prtiček. Krožnike me-njamo po vsaki jedi. Globoki nam služijo za juhe, plitvi za glavne jedi, desertni pa za predjedi, solate in sladice. Ko-zarci za pijsate imajo svoje me-sto ob noževi konci.

Kruh postavljamo na mizo v košaricah, ki smo jih pregrnile s prtičkom.

Pepele, cigarete in vžigalce prinesemo na mizo še po kosilu, pri kavi.

sicer prav, kajti resnično je ža-lostno pogledati, da visi ob državnih praznikih zastava s po-slopijo zadružnega doma, kjer gostuje občinski ljudski odbor, z gasilskega doma (včasih), s šole in še s kakšne hiše (bolj na redko), sicer pa je vse pusto in prazno.

Druga je s praznovanjem. Mar-ni ravno Socialistična zveza po-klicana, da usmerja to prazno-vanje in da sploh zbudí k živ-ljenju! Pravijo, da ljudje de-loajo ob teh dnevnih. Prav! Mar-nismo tudi mi v prvih povojnih letih celo z večjo vnemo kot sicer praznovali 1. maj in druge državne praznike s krampi in lopatami v rokah! To torej ne more vplivati na praznično raz-położenje, pač pa nekaj drugega. Prav je imel tovarish, ki je s pripono o državnih prazni-kih priklical na papir tretjo točko zborovih sklepov; rekel je: »Dolžnost članov SZDL — (predvsem pa seveda odborni-ki!) — op.p.) je, da ljudem tol-mačijo pomen državnih prazni-kih in spominjajo na žrtve na-rodnoosvobodilne borbe.« — Mi-sljam, da je povedal dovolj jasno. Potem pa bodo ljudje praz-novali — čeprav z delom — in razobesili zastave brez klicajev.

DRŽAVA NAJ GA POSTAVI

Prav zares! Tako je predlagal nekdaj na občnem zboru SZDL v Cerklijah, ko je bil na dnevnem redu spomenik padlim borcem. Menda mu še ni jasno, da so nekateri poklicani vsaj v nekem pogledu nerodni, ko bi se morali znati približati eko-

No, spomenik bo menda kljub vzetnim cerkljanskim občanom.

pobira živinopromet klavno ži-vino ali pa vsaj do 1. občinskega praznika spomenik že stal in bo s strokovnim vodstvom. Tega vprašanja pa ne more rešiti ekonomija sama, temveč se ga bo moral opristeti občinski ljudski odbor (tu pa smo spet pri stanovanju). Potem pa ne bo več posmehovanja privatnikov na račun socialističnega gospodarstva.

KDO PIJE IN KDO PLAČA?

Nihče. Pili bi radi Velesovčani in morda tudi bodo v letosnjem letu. Škoda, kajti tako bo menda enkrat konec vseh pre-klarjil okoli velesovskega vodo-voda, ki se vleče že v nedogled, seveda, če bodo tudi računi po-ravnani.

Cevi za vodo v Velesovem so položene, voda ima kam te-či. Toda — kdo bo sedaj to plačat? Velesovčani! Oni so na-pravili svoje: vodovodna skup-nost je izpolnila svojo obvezno-vilo vložila v delu in denarju svoj delež. Nad nesrečnim vo-dovodom pa visi danes Demo-klejev meč — okoli 700 juškov!

Kdo bo pa te »odrinil«? Na nedavni seji občinskega ljudskega odbora so odborniki izglasovali garancijo za plačilo računov. Sedaj se pa občina (rad bi že enkrat vedel, kdo je ta »občina«!) otreza svoje ob-veznosti — vsaj v primeru velesovskega vodo-voda, če da vo-dovod ni bil v planu (v kakšnem planu pa je sjet tu go-vora?). Mnenje nekaterih, trez-nejših odbornikov pa je: za plačilo računov je odgovorna občina in treba jih je rač pla-čati, če ne drugače pa iz in-vesticijskega sklada za leto 1955.

Zdi se mi, da bi bilo vodo iz velesovskih cevi dobro temeljito pregledati in sanirati, go-tovo se je osmradiila, ko je toliko časa zapirajo vase. —Zeko—

Delček tega, kar bi bila dobra navešati

Vesele in žalostne iz cerkljanskega kota!

ZDAJ PA BO!

D a, letos bo, pravijo, čeprav bi že lahko bil. Prvi občinski praznik namreč. Načrti za proslavljanje tega dne so lepi in obetajoči, če omenim samo obrtniško razstavo, razstavo vajenjske dejavnosti, razstavo kmetijske zadruge o napredku živinoreje in kme-

ZASTAVO VEN PA PRAZNUJ!

Upam, da tovariši, ki so predlagali med drugim za sklep zadnjega občnega zborna občinskega odbora SZDL točko tretjo: »državni prazniki se morajo praznovati in hiše okrasiti z zastavami«, si pač niso predstavljali tega sklepa s klicajem. Imeli so

temu stal v Cerklijah — če bo sreča mila, ker je v tem kraju, bodočem sedežu cerkljanske komune, res marsikaj od sreče odvisno. Končno gre tu za de-nar in bogata cerkljanska občina bo res »težko« odrinila tisti predvideni poldrug milijonček, posebno še, če bodo posamezni člani ZB še naprej tako agilni, da bodo z odklonilnim nasmeškom vratali nabiralne pole.

Začetek je tu, kar pa v Cerkljah še ni vse. Iniciativni odbor za postavitev spomenika žal je imajo. Tudi nekaj denarja so že nabrali (pobirajo se tudi prispevki v lesu, ki ga cerkljanski kmetje nekako laže odrinejo ko petak), načrti so v delu — končni elaborat pripravljajo študentje arhitekture ljubljanske univerze — vse torej kaže, da gre zares. Ko bi le nabiralna akcija doslej ne bila tako klapna. Nekaj upanja imajo, da se bodo krajenva podjetja in kmetijske zadruge izkazale (največ možnosti bi pač imela suffitna oparkarna v Češnjevku in pa cerkljanska KZ). Kakšen pa bo — (in upamo, da bo zares) pravzaprav spomenik padlim borcem cerkljanske občine?

Partizansko življenje cerkljanske občine se je odvijalo pod Krvavcem in na njem sa-mem. Zato je iniciativni odbor za postavitev spomenika predlagal, naj bi imel obliko Krvavca, sestavljalo pa bi ga več skal z vključanim imenom padle-ga borca; pozivljala bi ga krvavška flora in mu dajala dih življenja. Zamisel, v kolikor si jo pač morem predstavljati, bi bila primerna tako po obliki kakor po svoji idejnosti.

tistva v tem kotu in morda še ka-jak. Kako pa bo zares, bomo še videli in tudi povedali.

Iniciativno za vpeljanje občinskega praznika je dal občni zbor ZB, ki je sklenil predlagati 22. julij (!) — Dan vstaje — za ta dan. Na vprašanje, zakaj so se odločili prav za ta datum, zakaj recimo ne za dan obletnice, ko je partizansko gibanje v Cerklijah izbojevalo odločilno zmago nad cerkljanskim belogardistično trdnjavom, so mi odgovorili, da pač zato, ker jim ta dan predvsem časovno najbolj ustrezá. Sami bodo že vedeli, kako je za Cerkljane najbolj prav, zato nisem več prezal-vanje.

Druga je s praznovanjem. Mar-ni ravno Socialistična zveza po-klicana, da usmerja to prazno-vanje in da sploh zbudí k živ-ljenju! Pravijo, da ljudje de-loajo ob teh dnevnih. Prav! Mar-nismo tudi mi v prvih povojnih letih celo z večjo vnemo kot

sicer prav, kajti resnično je ža-lostno pogledati, da visi ob državnih praznikih zastava s po-slopijo zadružnega doma, kjer gostuje občinski ljudski odbor, z gasilskega doma (včasih), s šole in še s kakšne hiše (bolj na redko), sicer pa je vse pusto in prazno.

DRŽAVA NAJ GA POSTAVI

Prav zares! Tako je predlagal nekdaj na občnem zboru SZDL v Cerklijah, ko je bil na dnevnem redu spomenik padlim borcem. Menda mu še ni jasno, da so nekateri poklicani vsaj v nekem pogledu nerodni, ko bi se morali znati približati eko-

No, spomenik bo menda kljub vzetnim cerkljanskim občanom.

Gorenjski pionir

Pripovedka o razumnem lovcu

Velik bogataš je nekoč razglasil: »Vse imetje in hčerko edin-ko dam tistem, ki mi dokaže, da je pameten!«

Javil se je mlad lovec.

»Prinesi mi v desetih dneh sto tigrovih kož!« mu je dejal oče bogate deklice. Pogumni mlade-nič se je še tisti dan odpravil v Tigrovo goro. Ljudje so ga svarili: »Ne hodi! Tam kraljuje sedaj kralj tigrov in obdaja ga na tisoč njegovih krvoljnih podanikov.« »Prav to mi je potrebno,« je odgovoril lovec in nadaljeval pot.

Ko je car tigrov (bil je tri-krat večji od navadnega tigra) zagledal loveca, se je razredil nad toliko človeško predznoštjo.

Vprašal je okoli stojecé zveri: »Kaj naj napravim z njim? Naj ga raztrgam na kose ali naj živega požrem?«

»Pogniti živega!« mu je sve-toval zbor tigrov.

In car je pogumnega mlade-niča.

REŠITEV MAGIČNEGA LIKA

Besede vodoravno in navpično pomenijo: 1. Tito, 2. Irak, 3. tara in 4. okač. Ste vi re-sili tako?

niča v resnici požrl. Lovec je je zaman prosila, naj se je usmili. Lovec pa je štel te pro-sne in ko je prišel do sto, je zabolzel carju nož v srce. Nato mu je razparal še trebuh in zle-žet na svetlo.

To je carja razjarilo in zakri-čal je tigrom: »Vseeno mi je na koga bom stresel svojo jezo!« In pričel je kar po vrsti ubi-jati svoje zveri. Vsaka žrtev ga

je zmanjšala za eno tigro.

Tako je njegov last dobil sto tigrovih kož, razumni in pogum-ni mladenič pa hčerko in vse njenog bogastvo.

(Korejska)

Dragi pionirji!

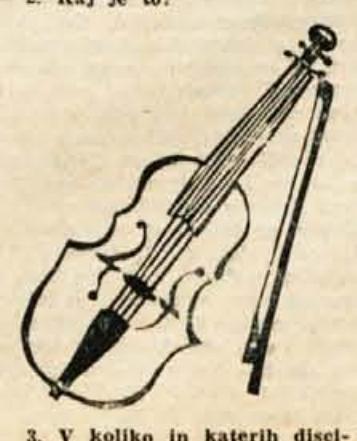
2. Kaj je to?

Danes sem vam pripravil ne-kaj novega in če boste imeli vi s tem veselje, bom tudi nado-ljeval. V vsaki številki »Glasu Gorenjske« vam bom zastavil tri vprašanja, na katere mi boste vi odgovorili po pošti, ali pa boste sami prinesli odgovore na naše uredništvo. Vaš trud ne bo zaston. Za tiste, ki mu bo do na vprašanja najbolje odgo-vorili, sem že pripravil praktične nagrade. Odgovore pa moram prejeti najkasneje v enem tednu. Upam, da boste imeli s tem veselje, prav gotovo pa se boste tudi marsikaj naučili.

Vprašanja:

1. Kaj je topleje: tri srajee,

ali sraje, ki je za tri druge debela?

3. V koliko in katerih disiplinah tekmujejo smučarji?

GLAS GORENJSCHE

Izdaja:

Casopisno, založniško in tiskarsko podjetje

»GORENJSKI TISK«

Kranj, Koroška cesta 6.

Direktor:

Sumi Nace.

Iz partizanskih dnevnikov

M Klinar: TRUPLI POD PEČINAMI 1

Psi so obstali. Nosnice so se jim širile. Lovci so se spogledali. Gestapovci in nemški oficirji so zgrabili brzostrelke, ki so jih poleg lovskih pušk nosili s seboj. Napeto so prisluhnili in oči so preletele gorsko pokrajino. Nič se ni zgodilo. Brezvtrtni pomladanski dan je objemal dolino Krme, potopljen v slepečno sončno luč, ki se je odbijala od — kakor za praznik umrilih — prepadnih sten in snežnih jezikov na pobočjih gorskih velikanov.

Visokorasi temnolasi komandir gestapovske postaje na Jesenicah Clemens Druschke je izgubil svojo običajno hladnost in ravnodušnost. Menil je, da so psi zavohali partizane, saj so se zganili samo policijski, ki so jih uporabljali za zasedovanje gorenj. upornikov. S svetlimi in srepiimi očmi pod koščatimi obrvimi je nervozno pogledoval višjega esesovskega oficirja, nosilca viteškega križca, ki si ga je zaslužil pred nekaj meseci v bojih pred Moskvo in ki ga je general Rössener, njegov star znanec in prijatelj, povabil, naj enomesecni dopust preživi pri njem. Pisal mu je, da tako lepe pokrajine, kakor je Gorenjska, še ni videl in da si prav zato steje v čast, ker mu je »Führer« zaupal, da jo čimprej spremeni v nemško in vselej. V pismu je prijatelju obljubil, da ga bo popeljal na lov v dolino Krme, ki je tako lepa in po divjačini tako bogata, da se je on sploh misliti ne more. Zato je esesovski in vrhovni policijski poveljnik na Gorenjskem zapovedal komandirju gestapovske postaje na Jesenicah, naj osebno pregleda dolino Krme, če je varna pred banditom. Druschke je to dovelje prenesel na lovce in na razpoložljive policijske enote, ne da bi šel sam z njimi, kakor mu je bil ukazal general v svojem povelji. Poročal mu je le, kar so mu poročali lovci. Njegova poročila so že ves mesec govorila, da v Krmo še ni stopila partizanska noge. Zato je postal sedaj nervozen in nemiren.

Tega nemira so ga rešili psi, ki so popeljali lovce proti vrožnju pečin. Druschkejev strah je splahnel. Tuk pod pečinami sta ležali dve trupli. Razbitih obrazov ni bilo več mogoče spoznati. Tudi trupli sta že razpadali in zaudarjali nepristojno. Le po pasovih in zarjavelih avstrijskih puškah so spoznali, da sta mrtveci partizana.

— Le od kod sta se vzela in kdo ju je ubil? — je razmišljal Druschke.

V te misli mu je segel visoki gost, nosilec viteškega križca:

— Pa ste rekli, mein lieber Herr, da tu ni banditov.

— Ta dva nam nista nevarna, če dovolite, — je Druschke odgovoril hladno in brenil bližnje truplo. Nosilec viteškega križca pa je opazoval skoro golo lobanje, od katere so ostali le še valoviti, od krvi zlepiljeni, plavi lasje in nekaj vosčenobledo kože.

— Echte nordische Rasse, — je zamoljil. Nato pa se prestopil in opazoval še drugega mrljica.

— Auch wertvolle Rasse, — se je čudil gost, nosilec viteškega križca in povprašal jeseniškega gestapovskega komandanja, če prevladujejo v tej pokrajini sami taki, rasno tako visoko razviti tipi.

— Cudno! Saj je tu čistejša in plemenitejša rasa kakor pri nas na severu, — je razmišljal molč in ni poslušal, kaj mu je govoril Druschke.

— ... Wenn Sie mir gestatten, ta dva smo ubili decembra, ko so se v savski dolini uprli Nemčiji. In Langenfeld — na Dovjem so celo napovedali vojno. Vellkemu rajhu, — zasmehal se je prezirljivo. — Pomislite, vas z nekaj sto ljudmi napove vojno osemdesetmilijonski naciji! —

Njegov posmeh pa ni izvabili posmeha v nosilcu viteškega križca. Kakor mrzel tuš so obile Druschkejeva besede:

— Ce ste jih ubili, zakaj jim niste odvzeli orožja!

— Ničvredno avstroogrsko orožje, — se je izmotaval Druschke.

— Tudi stara krogla iz starega orožja vas lahko ubije, mein lieber Herr. In če to orožje ne more služiti nam, lahko aluji banditom.

— Kakor vidite, Jim ni. Rekel sem, da od decembra ni stopila sem banditska noge, — in brcnil je še temnolaso lobanje, da bi dokazal nosilcu viteškega križa svoje sovraštvo do banditov, ki jih vzle stalnim hajkam ne morejo uničiti. Že od avgusta lani, ko so se prvič spopadli s partizani na Mežaklji in Jelovici, razglašajo, da so banditi uničeni in vendar jih ni uničila niti zadnja buda zima v gorah in te dni je poteklo leto, kar so brez večjih naporov zdobili Jugoslavijo. Oblastniki so se umaknili na tuje, tisti pa, ki niso mogli ubežati, so se pridružili Nemcem in jim pomagali zaščititi ljudstvo, upravoče se zavojevalcem klub strelnjanu talcev in nasilju.

Sli so dalje, ko so lovci odvzeli zarjaveli puški mrtvima partizanom. Ležala sta razpadajoča in nema. In vendar sta navdala Nemce, ki so se hoteli razvedriti z lovom, s strahom in negotovostjo. Generalu Rössenerju je bilo skoro žal, da je dovolil prijatelja v goste. Lobanji ubitih partizanov sta strmel vanj z votlimi očmi. Tudi Druschkeju, ki se je pobahal, da ju je ubil, je bilo neprjetno. Lagal je in k sreči so krešili naprej, da se mu ni bilo treba več izmisljati o akciji v dolini Krme, ki je nikdar ni bilo. In vendar so našli tu dva mrtva partizana, ki sta pod pečinami ležala že nekaj mesecov in trohnela.

Debela plast snega je zatalivala Pokljuko in visoke, skoro neba se dotikače smreke so se krivile pod težkim belim bremenom. V večernem mraku in v jutranjem somračju so se zdele kakor bele zaklete postave v starodavnih bajkah. Partizanska patrulja je zapustila kočo na Lipanski planini. Nad prostranimi pokljuškimi gozdovi je ležal jutranji somrak. Mraz je rezal do kosti, dasi partizani niso bili slabno oblečeni. Stopinje so škrpile v snegu. Visokemu mlademu partizanu je zdrsnilo in popeljal se je nekaj metrov po strmini navzdol. Ko je vstal, sta se mu tovarša nasmehnila in nasmehnil se je tudi on. Ko so prišli za ovinek, kjer je pobočje položnejše, so si pritrdirili smuči in v dušnem smuku zdrseli na vzdol.

Od časa do časa so se ustavili, motrili pokrajino in prisluškovali. Dolina med Stolom in Jelovico je bila potopljena v meglo, ki jo je bravkar pozlatilo vzajajajoče sonce. Cudovito zlato morje je neslišno pljuškalo ob obalo gora, objemajočih zemljo, ki je trpela pod nemškim nasiljem.

Sivo je tam spodaj, — je zašepetal partizan Beton in njegova močna roka je kakor sejalčeva zaplavala nad zlato gladino meglene morja.

(Dalje prihodnjic)

Prosvetna društva Gorenjske bodo dobila enotno vodstvo

Radevljica, 26. januarja.

V torek je bil v Radevljici sestanek odbora zvezne kulturno-prosvetnih društev radevljanskega okraja in zastopnikov okrajnega odbora Ljudske prosvete v Kranju. Na sestanku so razpravljali o džiružiti dosedanjih kulturno-prosvetnih zvez in o bodoči organizaciji okrajnega odbora ljudske prosvete Gorenjske s sedežem v Kranju, kakor tudi o delovanju ljudsko-prosvetnih društev za posamezne komune na Gorenjskem.

Izvoljen je bil tudi 6-članski iniciativni odbor, ki ima namen organizirati vse potrebno za ustanovno skupščino, ki bo v pričetku marca, dočim morata dosedanja foruma ljudsko-prosvetne dejavnosti na Gorenjskem izvesti v drugi polovici februarja letne občne zbori.

Upamo, da bo bodoče telo, to je okrajni odbor ljudske prosvete za Gorenjsko nadaljeval tisto delo, ki ga je v minuli sezoni odigrala Zvezna kulturno - prosvetnih društev Radevljica, ki je po svoji dejavnosti najboljša v Sloveniji. Bodoči odbor Zvezne kulturno-prosvetnih društev Gorenjske, ki bo imel svoj sedež v Kranju, bo sestavljen iz zastopnikov ljudsko - prosvetne dejavnosti.

Stanetu Bokalu v spomin

16. januarja pred 13. leti je podlegel težkim ranam, ki jih je dobil v boju z okupatorjem star jeseniški revolucionar Stanet Bokal. Bil je med prvimi Jeseničani, ki so odšli v partizane. Ze pred II. svetovno vojno je bil zaradi revolucionarnega delovanja odpuščen iz jeseniške železarne. Prebivalstvo na Plavžu se ga se danes s hvaležnostjo spominja, zato so se odločili, da bodo vsako leto 16. januarja praznovati kot praznik terena Plavž. S tem bodo najdostojnejše počastili spomin padlega junaka, ki je žrtvoval svoje življenje za svobodo.

(Op. uredništva: V današnji številki pričenjam objavljati krajši prispevki izpod peresa tov. Mihe Klinarja, ki opisuje dogode ob smrti Staneta Bokala.)

MED ČLANE

PRESERNove DRUŽBE
BO RAZDELJENIH VEČ STO
DOBTKOV MILIJONSKIE
VREDNOSTI. ZATO
POHITITE Z VPISOM!

IVERI

HEMINGWAY IN FAULKNER

Znana ameriška pisatelja Ernest Hemingway, ki je lajan prejel za delo »Starec in morje« Nobelovo nagrado za književnost in William Faulkner, katerega roman »Svetloba v avgustu« imamo tudi v slovenščini, sta bila v mladih letih velika prijateljja. Ko so jih desetletje pred vojno začeli prevajati v tuje jezike, ni nihče od njiju sklenil pogodbe za prevod svojih del, če se založnik ni obvezal, da bo izdal v prevodu tudi dela drugega. Taka prijateljstva so med književniki zelo redka.

AVTOR, KI JE NAPISAL NAD 3000 DEL

Lope de Vega, katerega 320-letnico smrti praznujemo letos, je poleg Calderona de la Barce in Cervantesa tretji veliki zastopnik španske klasične književnosti. V 70 letih življenja je napisal več kot 3000 del.

TRZASKO GLEDALISCE V LJUBLJANI

Pred dnevi je v Mestnem gledališču v Ljubljani gostovalo s Hartogovo komedijo »Sopotnika«. Slovensko gledališče iz Trsta. V edinah dveh vlogah sta nastopila priznana igralca S. Drolčeva in J. Lukež. Občinstvo je goste navdušeno sprejelo.

Delo samo pa nima posebne umetniške vrednosti. Je sicer duhovito, a zelo neenotonno. Prvi del je pravzaprav burka, drugi pa tragikomedija.

nosti iz vseh komun, predvsem Prav tako je osvojil sklep, da pa iz najboljših kulturnih del nagradil vsa društva s pričrnimi dotacijami za delo v čim plodnejše bo obstajal pri prvih treh mesecih leta. Bilo bi prav, da bi bodoči odbor Zvezne kulturno - prosvetnih društev način nagradeval vsa društva in s tem skrbel za delovno vseživljenje v oziroma za dejavnost v letnji sezoni in to do 1. januarja 1955. takor v industrijskih krajih.

Odbor Zvezne kulturno - prosvetnih društev radevljanskega okraja je sprejel sklep o načinu nagradeval vsa društva in s tem skrbel za delovno vseživljenje v oziroma za dejavnost v letnji sezoni in to do 1. januarja 1955. takor v industrijskih krajih.

Komedija o mladosti

Pred premiero v Prešernovem gledališču

To soboto bo Prešernova sestrično Pernetta) pa huda gledališča uprizorila svojo šesto konkurenco, ki se jo znebila razburljivim pretempon. Letalec na koncu za zmerom odide, srca deklet pa ostanejo ujeta v čar druge, tuje, še vedno neznanne usode.

Delo je zrežiral absolvent Akademije za igralsko umetnost Dušan Tomš, sceno in kostume pa sta pripravila Mile Korun in Desanka Ahtik.

Še malce polemike

Na prispevki tovariša U. o morja. (Tako ocenjevanje uprizoritve »Trnuljice« na Ježenških vrednot Grimmovih se neneha smo v prejšnji številki pravljic je pretirano ostro — op. A. C.) Te pravljice... so fanti na glasno in prepirljivo dopedovalo, kakšna uboga, plebejska in manjvredna rasa smo Slovenci (podčrtal A. C.): še v mitologiji se izpričuje, da smo narod hlapcev. Tam dvor in kraljevič, tu hlapec in kmečki hlev v kresu. V prenekaterem otroškem srcu sta Grimmova ukrešala prvi sram in prvo podzavestno iskro renegatstva.

Ali ni to malce prehudo?

Zdi se mi, da gleda tovariš Bratkovič stvari malo subjektivno, preveč osebno prizadeto. Prej bi se strinjal s tovarišem Tomažičem, ki meni, da je »Trnuljica« kulturna last ne samo Nemcev, ampak vseh kulturnih narodov. Navsedajne ne opazim in ni očitna v tej pravljici nikakršna »nordijska miselnost«, zato menim, da sploh nima kakega nacionalnega obeležja in je v tem oziru popolnoma primerna naši mladini.

Tako nekako je hotel menda povedati tudi dopisnik U.

A. Čebulj

OBRAZI IN POJAVI

In postal sem odbornik

Kar po telefonu sva se zapletla v razgovor. V začetku pravzaprav sploh razumel nisem, za kaj gre. Spet nek se stanek, na katerega sem spričo toliko drugih pozabil — sem pomisli.

Počasi se mi je začelo jasnit.

„Nekaj bi vas rad prosil“, je začel po uvednih formalnostih glas onkraj žice.

„Prosim, prosim“, sem odvrnil s še nekoliko slabo vestjo, da vendarle nisem pozabil na kako obveznost.

Cez četrte ure začne sestanek Društva prijateljev mladine...

„Žal se ga ne bom mogel udeležiti“, sem odgovoril, še preden je končal. —

„Imam dela čez glavo, saj končno sam lahko uvidite, da je ta pozna ura za pisarniško delo precej neobičajna“, sem se opravičeval.

„Nič ne de, nič ne de“, me je prepričeval, „vas bomo pač opravičili. Gre namreč za mnogo važnejšo stvar. Radi bi vaš pristanek za odborniško mesto v društvu.“

„Saj vendar vidite, da niti na občni zbor nimam časa priti. Kako naj potem prevzamem odborniško funkcijo. Končno jih imam že toliko...“

„Nič lažjega! Sestanki so vendar formalnost! Glavno je delo. — Mi rabimo predvsem razgledane ljudi, ki nam bodo lahko svetovali...“

„Toda, če hoče človek delati, mora imeti čas, jaz pa časa nimam“, sem ga prekinil, kajti zoprno mi je, če me kdo hvali zato, da bi me ujel na limanice.

„Dogovorimo se raje, da bom pomagal društvu (saj vsakomur rad pomagam!), ne da bi bil pri tem formalno vezan.“

„Bojim se, da si boste s tem nakopali večje obveznosti (sic!), kot če bi bili v odboru“, me je svaril glas v telefonu.

Ne vem, ali je občutil, kako sem neumno pogledal ali kaj, vsekakor je zadevo pojasnil. „V odboru bo namreč polovica odbornikov, ki bodo delali, druga polovica pa bo v odboru le reprezentativno“, je zatrjeval. In med slednjimi naj bi bil tudi jaz.

„Zakaj pa naj bi potem sploh bil v odboru?“

Spet je začel s tem, da DPM rabi sposobne ljudi itd....

Potem se je nadin razgovor, od tam, ko me sogovornik lovi na limanice s hvalo, pa do moje ugotovitve, da v odboru ne bi bil potreben, če res ne bom imel nič dela — dvakrat ponovil.

Razgovor mi je že preseljal. Hotel sem ga hitro zaključiti, zato sem dejal: „Dobro, kar izvolite me, koristi od mena

Iz sodnih dvoran

Slavko Fende in Jože Jerman sta se pred sodiščem zagovarjala zaradi poseka dreves v tujem gozdu. V juniju preteklo leta sta v nekem gozdu v Slaparjem. Ob tej priliki je Udenboršček posekal en voz borovih dreves ter jih odpeljal na Fendetov dom. Na glavnem secev in 15 dni zapora ga bo verjetno spometavala, da se ne bo več preupal.

Franc Kokalj iz Bistrica pri Tržiču se je dne 22. 10. 1954 v vanju okoliščin, da je bil že včernih urah na glavnem cesti predkazovan je bil zaradi tavnine obsojen na 4 mesece zapora.

Peter Plevljev iz Cerkljanske Dobrave in Franc Zupan se med seboj že dalj časa ne razumeta. Dne 27. 10. 1954 v poldanskih urah je šel Zupan mimo Plevljeve domačije. Najprej je prišel do nekega spora z Zupanom in Plevljevom sinom. V tem pa je pritekel Peter Plevljev z lopatom in udaril Zupana tako močno po desni roki, da mu je počila podlaknica. Za to telesno poškodbo je Peter Plevljev dobil 3 mesece zapora.

Sekanje macesna je tudi lastnikom gozdov brez posebnega dovoljenja prepovedano. Jože Kern iz Srednjega vasi je na lastni parceli v Tupaličah v juliju 1954 posekal en macesen, da bi imel za to posebno dovoljenje, ki ga predpisuje odredba o prepovedi sečnje in uporabi macesna. To nedopustno sečnjo je ugotovil pristojni logar. Njemu je Kern ponujal 500 dinarjev kot podkupnino, da ga ne bi prijavil zaradi nedovoljenega poseka. Za vse to se je moral Kern zagovarjati pred sodiščem ter mu je sodišče za posek macesna in ponujene podkupnine odmerilo 21 dni zapora.

Anton Bonča iz Hotavje se je dne 27. I. 1954 v večernih urah mudil v gostilni kmetijske zadruge v Poljanah. Skrivaj je iz predala točilne mize ukradel 4000 din., vendar pa so ga pri

Blaž Bukovnik s Primskevega je v letih 1953 in 1954 naprosil v Predosijah in okolici pri raznih gozdnih posestnikih nekaj hlodovine pod pretvezo, da bo ta les rabil za gradnjo hiše. Dejansko pa je hlodovino razrezal v deske ter jih prodal naprej. Pri vsem tem je imel lep zasluzek. Vse to pa mu še ni bilo zadosti ter je koncem oktobra 1954 vzel na Škodo Petera Sajovica iz Tenetišča. Načrtovanje hlodov je bil obsojen na 3 mesece in 14 dni zapora.

Kino

Kino »Steržič«, Kranj: 28. jan. angli. barvni film »Bankovec za milijon funtov«. 29. jan. ob 22. uri premiera avstrijskega filma »Dva v avtu«. 30. jan. ob 17. uri angli. barvni film »Bankovec za milijon funtov«. 30. jan. ob 10. in 21. uri premiera ameri-

škega filma »Jean Valjean« (Zan Valjan).

Kino »Svoboda«, Stražišče: 29. jan. ob 18. in 20. uri amer. film »Jean Valjean«. 30. jan. ob 15. in 19. uri angleški barvni film »Bankovec za milijon funtov«. 30. jan. ob 17. uri amer. barvni film »Amerikanec v Parizu«. 3. februar ob 19. uri amer. barvni film »Plavajoče gledališče«.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino »Krvave«, Cerknje: 29. in 30. januarja ameriški film »Pavla«. Predstave v soboto ob 19. uri in v nedeljo ob 16. in 19. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«. 4. in 5. februarja ameriški film »Winchester«. Predstave ob petkih in sobotah ob 18.30 uri, ob nedeljah ob 16. in 18. uri.

Kino Naklo: 30. jan. ameriški film »Fant s trobento«.

Generalni direktor J. Bruce Ismay je prišel na krov „Karpathile“ med prvimi brodolomci. Dobil je svojo kabino, v katero se je zaklenil in v njej preživel vse tri dni vožnje do New Yorka.

Ko se je poveljnik parnika prepričal, da je storjeno vse, kar so za brodolomce lahko storili, je odšel v svojo kabino, sedel za mizo in z okorno roko pomorščaka začel pisati uradno poročilo o reševanju preživelih potnikov s potopljenega parnika Titanica.

„V ponedeljek, malo pred peto uro zjutraj“, tako začenja dnevnik kapitana Rostroma, „smo opazili prvi čoln Titanica. Pri krmlu je bil častnik, veslali pa so štirje mornarji. V čolnu je bilo pet žensk, med njimi generalni direktor družbe „White Star Line“, mr. Ismay. Razen tega smo izpraznili še 14 rešilnih čolnov in rešili skupno 712 ljudi. Zadnje brodolomce smo vkrcali na ladjo ob osmih zjutraj. Vidljivost je bila dobra. Ves čas smo bili obkoljeni od premikajočih se ledeneh gor. Zjutraj se nam je približal nek parnik družbe Leyland iz Kalifornije. Kapitana parnika sem prosil, naj pogleda naokrog, če je morda v morju še kak brodolomec, ki se je poskušal rešiti s plavjanjem. Sam pa sem hitel, da spravim rešene čimprej na ležišča in jim preskrbim okreplila in zasilno zdravniško pomoč. Preden sem se odločil, v katerem pristanišču naj prislanem, sem se posvetoval z mr. Ismayem. Sporazumela sva se za newyorško, čeprav je sprva predlagal, da bi se izognil radovednežem, kanadsko pristanišče Halifax. Ko pa sem njegovemu predlogu oporekal, če da je na tej progi veliko plavajočih ledeneh gora, je soglašal z menoj.“

Svet obtožuje

Ko je pristala „Karpathija“ s svojim žalostnim tovorom v newyorškem pristanišču, jo je sprejelo ogromno ljudi. Po treh dolgih, napetih dneh čakanja so vsi hoteli zvedeti resnico o tragediji Titanica.

Tragedija Titanica je napravila na svetovno javnost zelo mučen vtis in je povzročila veliko razburjenje. Ljudje se niso razburjali samo zato, ker je izgubilo pri nesreči življenje 1500 ljudi, marveč predvsem zato, ker je cela vrsta okoliščin kazala na to, da se je Titanic potopil po krivdi odgovornih osebnosti družbe „White Star Line“. V javnost so prihajale vedno nove podrobnosti, ki so vse jasneje kazale na kriveca te nesreče. Svetovna javnost se je razburjala, ker je bil parnik opremil preveč razkošno, ni pa imel dovolj rešilnih čolnov in še tisti, kar jih je imel, so bili iz lesa najslabše kakovosti. Rešeni potniki so pripovedovali tudi, kako so nekateri člani posadke odrivali ženske in otroke, samo da so si priborili vstop v rešilne čolne. Javnosti ni ostalo pri-

.. A. Arbeles:

Na gradilišču sem že našel arhivarja, ki je bil ravno tak kot jaz. Izbral sem nekaj spretnih delavcev in jim povedal, kako naj začno z odmikanjem ogromne omare. Slika nad omaro, ki sem jo gledal s strahom, je bila navadna slike, na debelo pokrita z nesnago. Razen blede lise — obrazu naslikane svtine, na njej ni bilo skoraj ničesar videti. Prav nič neznanskoga ni bilo na sliki in ravno sem hotel arhivarja vprašati za njegovo mnenje o njej, ko me je nagovoril:

„Veste kaj,“ je dejal, „v tem nunskem samostanu je moral biti pa res zabavno! Sinoč, pozno zvečer sem še spredelal kroniko in mislim, da nam bo tako hodnik odkril zanimive stvari. Menda sem vam že nekoliko namignil, kaj potreba kronika o tem samostanu. Včeraj sem vse še enkrat prebral, ker sem upal, da najdem kak temelj za najina raziskovanja. Skrb nun, da ne bi njihov samostan dobil slabno ime, se je tu med zidovi umaknila divji brezsramnosti. Nune so se predajale najhujšim razvratom in kronika poroča, da se je vsa sosečina samostana cele noči zgledovala nad žvenketanjem kozarcev in razuzdanim smehom. To divjanje je moral biti neke vrste blažnost, ki je okužila ves samostan in ki je pogajala nune v najbolj divje orgije. Dostikrat so ponoči meščani videli razsvetljeno tudi cerkev, kar je bil znak, da so si božjo hišo izbrali za pisanjevanje. K tem orgijam so nune vabilo mestno duhovščino in če so jih skraja spuščale v samostan le ponosno in skrivoma, so prihajali pozneje tudi javno, pri belem dnevu. Dostikrat so videli, kako so moški zabuhlih obrazov in opotekajoči zapuščali samostan, videli so tavati pijane nune po dvoriščih in po smaostanskem vrtu. Pobožnim meščanom, ki so se zgražali nad tem početjem, ne moremo zameriti, če so tožili pri škofu. Škof je sam prišel preiskovati, našel pa ni drugega kot skupino pobožnih nun, ki so v tem samostanu živele vzgledno, molitvi posvečeno življenje. Povpraševanje pri mestni duhovščini pa je naletelo le na potrditev tega opazovanja. Ovaduše so gnali pred sodiščem, ki jih je spričo škofove avtoritete občutno kaznovalo.“

Ko je škof obrnil mestu hrbet, se je nenaravno početje pričelo znova, toda nikogar ni bilo, ki bi se drznil ovajati. Med

5 vsemi lahkoživimi nunami je bila sestra Agata najhujša. Samostanske orgije ji kmalu niso več zadostovale. Morala je biti posebne vrste ženska, strahotno, peklensko hotljiva, ki je vsakogar potegnila k sebi in ga uničila. V sebi je morala imeti nenastljivost zveri, kajti kronika o njej pripoveduje, da je dostikrat po skrivenih poteh zapuščala samostan in se vlačila ponoči po mestu. V javnih hišah in predmestnih beznicah je gostovala in posedala med drhaljo, med kvartopirci in pijanci, kot da spada k njim. Pri tem pa je bila plemenitega rodu, iz ene najimenitejših rodbin dežele. Ce ji je kak mlad moški ugajal, se ga je oklenila in ga ni več izpustila. Divje in nebrzdom kot bakantinca ga je potegnila k sebi. Poznali so jo po vsem mestu in govorili so o njej kot o mori, o pošasti. Imenovali so jo zlo nuno. Zgodilo pa se je, da je nekdo v mesto zanesel sramno kugo. Tudi Agata je zbolela za to boleznijo, toda svojih nagonov kljub temu ni mogla krotiti in je svoje življenje nadaljevala. Plesala je po krčmah, posedala po ceštah kot vampir in napadala mlade moške.“

Naenkrat je doktor prekinil svoje pripovedovanje in me vprašal:

„Kaj vam je, zdi se mi, da ste bolni?“

Zavrnil sem ga in prosil, naj s svojo zgodbo toliko časa počaka, da pogledam, kako delo napreduje. Okoli ogromne omare so bila tia že razruvana, vendar se še ni posrečilo premakniti omare niti za last.“

„Omara je najbrž pritrjena na steno,“ je dejal preddelavec.

Ni bilo mogoče drugače, toda potem so jo morali spojiti s steno že takrat, ko so zidali zakristijo. Potem je bil načrt mistifikacija, ali pa...

Sposledala sva se in arhivar je povedal moje misli:

„Pot pelje skozi omaro in nikjer drugje!“

Razburjen sem bil ter zaradi tolikih ovrir ves iz sebe.

„Kako pa naj zdaj najdeva, kje je v omari vhod? Omaro bi moral razbiti na kose, tega pa ne smemo, ker je cerkvena last. Kaj naj storimo?“

Nič manj nestrengr ni bil arhivar.

Medtem ko je doktor razmišljjal sem jaz preiskal omaro, odprl vse predale, pritisnil na vsak ornament in vse premobil, da bi tako iz kakega posebnega razmerja mogel najti skrivena vrata.

„Ne trudite se,“ je dejal arhivar, „ta omara, ki je skrivala svoje tajne pred celimi generacijami radovednežev, jih tudi name ne bo razkrila kar tako. Iskati bi morala v arhivih, morda...“

Nisem ga dalje poslušal, kajti ko sem z očmi ocenjeval višino, sem se zazrl v sliko nad omaro. In naenkrat me je obšlo, kot da mi ta slika mora dati ključ skrivenosti. V arhivarjevo začudenje sem večel prislonil na omaro lestev, po kateri sem splezal do slike. V taki bližini bledega obličja se me je spet hotel polasti groza noči. Vendar sem se umiril in začel preiskovati portret. Zaradi debele plasti nesnage je

nesli podrobnosti o poteku zaslišanja. Z velikim črkami so na prvih straneh poročali, da je bilo dokazano, da je glavni krivec nesreče — Ismay.

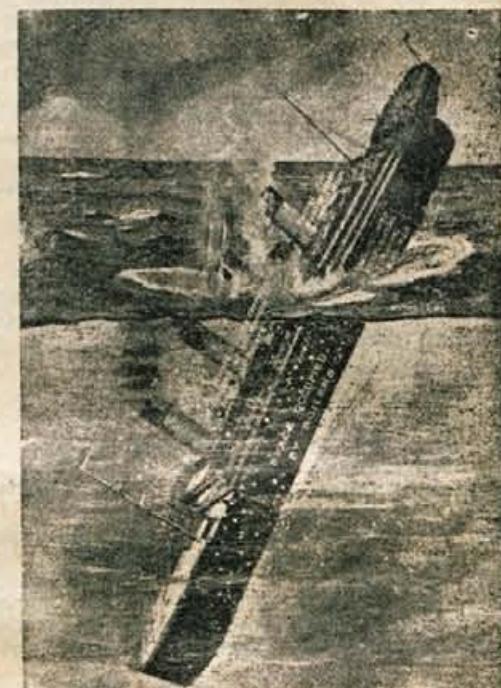
Dokazano je bilo:

da je generalni direktor J. B. Ismay prisilil inženirje Titanica, da kljub svarilom niso zmanjšali hitrosti parnika;

da je generalni direktor J. B. Ismay dal kapitanu Titanica povelje, naj se ne ozira na svarila nemškega parnika o lednih gorah;

da je generalni direktor J. B. Ismay varal potnike na Titanicu, češ da je Titanic nepotopljiv;

da se je generalni direktor J. Bruce Ismay, preoblečen v ženska oblačila, prvi vkrcal na rešilni čoln.

Naivečja tragedija v zgodovini pomorja

krito niti to, da se je neki moški, preoblečen v ženska oblačila, ob znaku za nevarnost med prvimi rešil in da je bilo v njegovem čolnu le pet ljudi. Svet je zvedel, da se niso menili za svarilne glasove o ledeneh gorah in da parnik ni zmanjšal hitrosti. Zvedel je tudi, da je bil krivec za to prav tisti, ki se je ob nesreči prvi vkrcal v rešilni čoln. Vsa svetovna javnost je terjala odgovor na vprašanje:

Kdo je krivec te grozne nesreče? Kdo je tisti, ki se je tako lahkomiselnigral z življenji ljudi na Titanicu?

Ko so ugotovili vse podrobnosti o nesreči, je postal jasno, da do nje ne bi prišlo, če bi odgovorni ljudje ne opustili najosnovnejših varnostnih ukrepov.

Ogorčeno ljudstvo je odločno zahtevalo, naj se krivce kaznuje. Senat Združenih držav Amerike se je sestal na posebno sej.

Medtem so razni parniki iskali brodolomce s Titanica. Živega niso našli nikogar več. Našli pa so 303 trupla, ki so plavalna na površini. Dva dni po nesreči so potegnili iz vode tudi truplo Jakoba Astorja.

Castihlepnim in dobička željnim manganom iz „White Star Linea“ pa očitki ljudi niso šli do srca. Zahtevali so celo, da se trupla vseh tistih, ki ne morejo biti pokopani na lastne stroške, vržejo spet nazaj v morske valove. Na ta način je bilo pokopanih le 150 ljudi.

OCIVIDKA PRIPOVEDUJE

„Bilo je med 4. in 5. uro popoldne, 20. aprila“, tako začenja pripovedovanje gospa Strunke, potnice na parniku Bremen. „Zagledali smo počasi se premikajoč ledeno goro. Ko smo pripluli bliže, smo opazili precej temnih plavajočih teč. Začutili smo neko tesnobo pri srcu. So to ljudje? Nismo se varali! Ko smo pripluli v neposredno bližino ledene gore, smo spoznali, da so temne točke trupla utopljencev. Po oblekah smo spoznali, da je med utopljenimi največ moških, nekaj pa je bilo tudi otrok.“

Nihče od nas — tako nadaljuje očividka — „ne bo nikoli v življenju pozabil prizora, ki se nam je nudil. Videli smo truplo ženske, ki je bila oblečena samo v nočno srajco in je z vso silo privijala k sebi dojenčka. Prizor je bil tako stra-

šen, da si je večina sopotnic zakrila obraz in se opotekajoče odstranila od ladijske ograje.

Ko smo vprašali kapitana, če ne bo pobral trupel, nam je odgovoril:

„Ne, družba „White Star Line“ je prosila, naj ne pobiram trupel, ker je za to določena posebna ladja.“

V petek, 17. aprila 1912. leta je bila v sejni dvorani zveznega senata v Washingtonu javna preiskava o nesreči Titanica. Ljudi se je v dvorani kar trlo. Kot priča je bil pozvan pred senat tudi generalni direktor „White Star Linea“ mr. Bruce Ismay.

Elegantno oblečen, z monoklom na traku, ki se je dotikal njegovega svilenega belega telovnika, z lahnim, zlobnim nameškom na bledem obrazu, je vstopil mr. Ismay v dvorano.

Med opazovalci na galeriji je zavrel. Vsi so hoteli dati duška preziru, ki so ga čutili do gospoda Ismaya. Toda mr. Ismay se ni dosti zmenil za nič kaj prijazne opazke, ki so letele z galerije.

Na vprašanja zasliševalcev je odgovarjal zelo cinično. V svojih zagovorih se je zapletal v protislovja. Najprej se je izgovarjal, da je bil na Titanicu le kot potnik. Toda ko ga je nekdo od senatorjev vprašal, če je bilo na Titanicu več ravateljev družbe, je Ismay odgovoril:

„Ne, bil sem sam in kot tak v dolenih ozirih gospodar ladje.“

„In kot tak ste tudi dali povelje kapitanu, naj ne upošteva svarila in naj pusti s polno paro pluti dalje?“

„Ne, ne, nesporazum! Bil sem le navaden potnik.“ (Smeh na galeriji.)

Na vprašanje, če je res, da je preoblečen v ženska oblačila zasedel skoraj prazen rešilni čoln, se je Ismay nasmehnil, niti pa odgovoril.

„Ne morem vas prisiliti, da odgovarjate na moja vprašanja“, je dejal zasliševalec. „Toda vaš molk vas pred očmi javnosti obtožuje, mr. Ismay.“

„Bila je moja dolžnost, da se rešim, ker le tako sem lahko poročal o katastrofi svoji družbi“, je dejal z zaničljivim nameškom gospod Bruce Ismay.

Pod točo psovk in opazk z galerije je priča zapustila dvorano.

Še isti večer so ameriški časopisi pri-

NAGRAJEN

Ismay se je po zaslišanju vrnil s prvim parnikom „White Star Linea“ v London. Med prvo svetovno vojno je bil povračen v plemiški stan. Dodeljena mu je bila lepa služba v britanskem mornarskem uradu.

Njegovo ime pa nikoli ne bo izbrisano iz zgodovine pomorskih nesreč. Za to jamči 1449 človeških življenj, ki jih je terjala nesreča Titanica.

Tako se je potopil Titanic in taka je bila najpretresljivejša drama, kar jih je doslej zabeležila zgodovina pomorstva.

Konec

bilo tudi iz te bližine težko razpoznavati kaj več kot to, da je naslikana ženska nosila obliko kakor jo nosijo nume, dočim je bila glava brez trakov in brez čepice. Zelo čudni so bili lasje, ki so bili prepleteni kot kače, tako kot slikajo glavo Meduze. Okoli vrata je na vrvici nosila nakit. Ne kriza, kot ga navadno najdemo pri nunah, temveč neke vrste sponke, ki so čisto navadnim ornamentom. Podoben je bil lilijs, vklejeni v poligon. Sponnil sem se, da sem ta ornament že enkrat videl spodaj na omari: zdaj v šesterokotniku, zdaj v rombu in potem spet v peterokotniku, kot tu.

„Doktor,“ sem zakljal in stopal po lestvi navzdol, „zdi se mi, da sem ugankal na sledu.“

„In sled ste našli tu zgoraj na sliku?“

„Mislim. Lilijs v peterokotniku je ključ. Iščiva!“

Ceprav sem dobro vedel, da sem ornament videl, sem bil vendar tako zmeden, da ga nisem takoj našel. Teda pa je vzkliknil poleg mene arhivar:

„Tu je lilijs v peterokotniku! Kaj zdaj?“ Hipoma sem se streznil in se zavedel, da stojim pred nečim neizbežnim, o čigar koncu ni nobenega dvoma več. Preiskoval sem lilijs, medtem pa so načrte delavci radovedno obstopili.

Zdebel se mi je, da se les vdaja pritisku moje roke. Staro omaro je pretreslo škrpanje, globoko iz notranjosti prihajajoče škrpanje, in ozka razpoka je prerezala omaro od vrha do dna. Upri smo se z rameni, toda zarjaveli, stoljetja neuporabljeni tečaji, po katerih je drsela omara, so se le neradi vdali. Sunkoma smo morali odpirati vrata in tako smo imeli čas, da smo lahko občudovali duhoviti tajni mehanizem. Tako, kot so se odprala vrata, so se razmikali predali omare na levo in desno — in stali smo pred zadnjo steno omare. Tu pa ni bilo težko najti gumb, na katerega je bilo treba pritis